

**ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПЕДАГОГИЧЕСКАТА СРЕДА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА ЗА
ПРИБОЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ**

Стефка Динчийска, Антон Стойков

Тракийски университет, Медицински факултет

Стара Загора-6000, България.

E-mail: stefkad@abv.bg, stoykov70@abv.bg

**ORGANIZATION OF THE PEDAGOGIC ENVIRONMENT IN NURSERY SCHOOLS
FOR THE PURPOSES OF COOPERATION TRAINING**

Stefka Dinchiyska, Anton Stoykov

Trakia University, Medical Faculty, Social Activities and Sports Department

Stara Zagora, Bulgaria

ABSTRACT

The report focuses on the necessity of specific organization of the pedagogic environment in nursery schools for the purposes of schooling and cooperation training. Special attention is paid to the functions which the pedagogic environment set up in such a way needs to implement and the requirements it has to meet.

Key words: pedagogic environment, cooperation training, children with special educational needs (SEN), children belonging to different ethnic groups.

В множество международни документи образованието е обявено за право на всички деца. В Конвенцията за правата на детето е конкретизирано правото на всяко дете да учи в общообразователната система без да се подлага на каквато и да била дискриминация. Самото право на образование обаче не води автоматично до приобщаване. За това са необходими редица условия, едно от най-важните от които е организацията на педагогическата среда.

Организацията на педагогическата среда в детската градина следва да се основава на подхода на човешките права и социалния модел, според който системата трябва да се приспособи към детето, а не детето-към системата.

Често се приема, че практическото реализиране на приобщаващото образование означава просто въвеждане на специфични техники и методи, подпомагащи индивидуалното научаване на децата.

В нашия случай ние го разглеждаме във връзката му с реализирането на педагогическия му потенциал в следните направления:

1. Усвояване на норми, правила ценности и удовлетворяване на социалните потребности;
2. Удовлетворяване на потребността от активност-игрова, учебна, трудова;
3. Развитие и удовлетворяване на познавателните потребности и интереси;
4. Естетическо оформяне на обкръжаващата предметна среда;
5. Развитие на светогледа на децата.

Успешната реализация на децата изисква педагогическата среда в детската градина да изпълнява няколко изключително важни функции /Д.Гюров, К.Галчева, С. Динчийска и др./ [1], динамични по своята същност, което ги поставя в пряка връзка с организацията на средата за приобщаващо образование: възпитателно-социализираща (насочена към социалните умения); психологическа (за развиване на психичните процеси); комуникативна (вербалните и невербалните умения за общуване); познавателна (стимулиране на когнитивната интелигентност); творческа (развитието на въображението); спортно-

двигателна (в зависимост от индивидуалните особености); естетическа (развиване на вкус и стремеж към красивото); утилитарна (умението да правят живота си по-добър).

Подготовката на педагогическата среда за приобщаващо образование трябва да отговаря на редица универсални изисквания, спазването на които осигурява определено ниво на емоционална и физическа комфортност. Те са:

1. Съдържателност, плътност и функционалност – за да отговаря пълноценно на актуалните потребности на всяко дете;
2. Отвореност и интегративност, за да осигурява разнообразни социални контакти и да стимулира интереса към другия;
3. Динамика и разнообразие, за да поддържа въпросително настроение и стремеж към експериментиране - ;
4. Безопасност, която гарантира физическо, емоционално и психическо здраве;
5. Интимността и доверителността на средата осигуряват чувството за принадлежност на средата и подкрепа;
6. Естетичност, за да удовлетворява порива към красивото, да стимулира желанието не само да консумира, но и да създава красивото.

Като разглеждаме организацията на педагогическата среда в детската градина за приобщаващо образование е важно да отбележим, че идеите, около които се обединяваме са следните:

- всички деца са обучаеми;
- приобщаващото образование подпомага образователните структури, системи и методологии да посрещат потребностите на всички деца;
- признава и зачита различията между децата, свързани с възрастта, пола, етническата принадлежност, езика, уврежданията, наличието на ХИВ, СПИН и т.н.
- приобщаващото образование е процес, който постоянно се развива в зависимост от културата и контекста.

Реализирането на приобщаването включва премахване на всички форми на изключване.

Съгласни сме с идеите на автори като Тони Бут, Мел Айнскоу и Дениз Кингстън, които смятат, че преди всичко приобщаването включва осмисляне на вярванията и ценностите, върху които основаваме своята работа и действията си. След това е необходимо да свържем нещата, които правим, с приобщаващите ценности. Тези ценности се отнасят до равнопоставеността и справедливостта, честността и почтеността, важността на участието изграждането на общности и правото на качествени услуги в общността, съпричастността, зачитането на различията и грижата за осигуряване на добро бъдеще за нашите деца и младите хора, както и насърчаването на удовлетворяващо включване в играта, научаването и общуването.[2]

Приобщаването предполага промяна. То е непрекъснат процес за насърчаване научаването и участието на всички: идеал или стремеж, който никога не може да бъде постигнат изцяло.

Приобщаването започва да се случва в момента, в който стартира процесът, насърчаващ участието. В детската градина то се реализира основно в две направления-деца със СОП и деца от различен етнос.

Когато разглеждаме организацията на педагогическата среда в детската градина за приобщаващо образование е нужно да подчертаем, че това трябва да се осъществи в няколко насоки:

- творчески и ориентиран към детето обучителен подход, който отчита индивидуалните стилове на научаване;
- цялостен подход към детето, включващ всички области на функциониране;
- поддържане на тесни връзки между семейството и детската градина и изключително активно въвличане на родителите;

- разработване на технологии, помощни средства и оборудване, подпомагащи достъпа до образование и преодоляване на бариерите пред научаването.

Във връзка с приобщаването на децата от различни етноси, педагогическата среда в детската градина би трябвало да включи:

- изграждане на езикова компетентност на личността по посока на включване в култура и традиции;

- изграждане на стратегия за действие чрез комбиниране на следните подходи: човешки права, малцинствени права, права на децата, социална мобилизация, развитие на общността;

- създаване и прилагане на специална програма за възпитание и образование на децата от етническите групи.

В заключение смятаме, че изграждането на педагогическата среда в детската градина за приобщаващо образование следва да отчита световните процеси на развитие в политическата, икономическата, културната и образователната сфери, но без механичното им пренасяне, а чрез съобразяване и адаптиране с българската културна и образователна традиция, опит и практика в детската градина.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Гюров, Д, Педагогика на взаимодействието „дете-среда”, С,1999
2. Бут, Т., М. Айнскоу Д. Кингстън. Индекс за приобщаване. Център за изследване на приобщаващото образование.
3. Делчева, Т., С. Динчийска и др. Технология на педагогическото взаимодействие в ситуации. Аксес консулт, 2000.
4. Корнелиус, Дж., Ж. Кеслър, Развиване на творчески способности у малките деца, „Компас”, с 16, 1995/1